

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 152/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Ľubicou Blažejovou, Krivánska 4, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 211/2015 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11C 211/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom podaným na okresnom súde 11. júna 2015 domáhal vypratania nehnuteľnosti – bytu, ktorého je výlučným vlastníkom, a to z dôvodu zániku nájomného vzťahu medzi žalobcom a žalovanou. O návrhu žalobcu okresný súd rozhodol 17. septembra 2015 rozkazom na plnenie č. k. 11 C 211/2015-38, proti ktorému žalovaná podala v zákonom stanovenej lehote odpor. Okresný súd po zrušení rozkazu na plnenie č. k. 11 C 211/2015-38 nariadil vo veci pojednávanie a o nároku žalobcu rozhodol rozsudkom sp. zn. 11 C 211/2015 z 25. novembra 2015 tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel, žalovanej uložil povinnosť nehnuteľnosť žalobcu vypratať do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zaviazal žalovanú k náhrade trov konania.

2.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie žalovaná podala 28. decembra 2015 odvolanie spolu s návrhom na opravu výroku rozhodnutia. Okresný súd 25. februára 2016 predložil na vec sa vťahujúci súdny spis na rozhodnutie o odvolaní žalovanej Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd 7. apríla 2017 vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia ako predčasne predložený z dôvodu, že okresný súd nerozhodol o návrhu žalovanej na opravu výroku rozhodnutia.

2.2 Podľa tvrdenia sťažovateľa bol okresný súd vo veci 16 mesiacov nečinný a k obnove plynulosti konania pristúpil až po podaní sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (sťažnosť na prietahy bola okresnému súdu doručená 30. júla 2017, pozn.).

2.3 Krajský súd rozhodol o odvolaní žalovanej rozsudkom č. k. 13 Co 271/2018-114 z 27. septembra 2019, ktorým rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 211/2015-69 z 25. novembra 2015 v spojení s opravným uznesením č. k. 11 C 211/2015-102 zo 14. augusta 2018 potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.4 Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti uviedol, že „... *samotné konanie tak trvalo od podania žaloby dňa 11.06.2015 do vydania právoplatného rozhodnutia súdom II. inštancie 27.09.2019 tj. 4 roky a 3 mesiace, pričom časový sklz 29 mesiacov tj. 2 roky a 5 mesiacov zapríčinil nesprávnym úradným postupom a nečinnosťou výlučne odporca...*

... Sťažovateľ je toho názoru, že postup odporcu v tejto veci sa vyznačoval nečinnosťou, resp. neefektívnou činnosťou, ktorej dôsledkom boli nielen zbytočné prietahy v jednotlivých obdobiach konania, ale aj celková neprimeraná dĺžka konania v pomerne jednoduchšej, ale pre neho zároveň dôležitej veci, akou je vypratanie bytu užívaného bez právneho základu cudzou osobou ale najmä - s tým spojená nemožnosť výkonu vlastníckych práv k jemu patriacemu majetku...“.

3. V nadväznosti na už uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené boli. Súčasne sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a náhrady trov konania.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

4. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú

náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť [napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08] a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

12. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

13. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní meritórne rozhodol rozsudkom č. k. 11 C 211/2015-69 z 25. novembra 2015.

13.1 Krajský súd ako súd druhej inštancie rozhodol o odvolaní žalovanej rozsudkom č. k. 13 Co 271/2018-114 z 27. septembra 2019, ktorým rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalobcovi 100 % nárok na náhradu trov konania. Z uvedeného skutkového stavu vyplýva, že napadnuté konanie sa presunulo do fázy rozhodovania o výške trov konania samostatným uznesením súdu prvej inštancie [§ 262 ods. 2 CSP].

13.2 V rámci prípravnej fázy konania predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd overil stav napadnutého konania a konštatuje, že okresný súd rozhodol o výške trov konania uznesením č. k. 11 C 211/215-127 z 8. novembra 2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť 29. novembra 2019.

13.3 Ústavný súd na tomto mieste uzatvára, že v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľom (4. marca 2020) ústavnému súdu bolo napadnuté konanie na okresnom súde právoplatne skončené nielen v merite veci, ale aj v časti rozhodovania o výške náhrady trov konania, ktorá v súlade s judikatúrou ESĽP tvorí integrálnu súčasť súdneho konania [k tomu pozri bod 50 rozsudku ESĽP Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016, sťažnosť č. 65302/11].

14. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie [m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, II. ÚS 101/03, I. ÚS 88/07, III. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016].

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza fyzická osoba alebo právnická osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci, ktorý (účel) sa dosiahne právoplatným rozhodnutím (I. ÚS 167/03). Navyše, zjavná neopodstatnenosť sťažnosti, prostredníctvom ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už príslušný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 223/2010, I. ÚS 544/2012, I. ÚS 559/2014), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia ústavnej sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06, III. ÚS 176/2018, I. ÚS 204/2018).

16. Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods.2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru [napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06, III. ÚS 462/2017].

16.1 Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP [pozri rozhodnutie vo veci Mazurek proti Slovenskej republike z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05].

17. Z uvedeného tak nesporne vyplýva, že ak v čase podania ústavnej sťažnosti (4. marca 2020, pozn.) už bolo napadnuté konanie meritórne skončené (bod 13), k namietaným prietahom už zjavne dochádzať nemohlo. Tento skutkový stav bol preto so zreteľom na obsah ústavnej sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov základom pre záver ústavného súdu, že ústavná sťažnosť sťažovateľa proti postupu okresného súdu

je zjavne neopodstatnená. Z tohto dôvodu ju ústavný súd odmietol už po jej predbežnom prerokovaní [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

20. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

21. Predmetom konania ústavného súdu je rozhodovanie o namietanom porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

22. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

23. Ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľa neobsahuje žiadne relevantné odôvodnenie, z ktorého by jednoznačne vyplývalo, v čom sťažovateľ vidí porušenie svojich práv (bod 21). Táto skutočnosť vytvára nežiaduci priestor pre domnienku ústavného súdu, že porušenie práva podľa čl. 46 ods.1 ústavy a čl. 6 ods.1 dohovoru sťažovateľ vidí v nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní a v skutočnosti, že okresný súd „... *jednoznačne zapríčinil zbytočné plynutie času v trvaní - od predčasného predloženia spisu odvolaciemu súdu od 25.02.2016 do jeho vrátenia bez rozhodnutia do 07.04.2017 tj. v trvaní 13 mesiacov a od 07.04.2017 do vydania opravného uznesenia dňa 14.08.2018 tj. v trvaní ďalších 16 mesiacov, spolu zbytočne uplynulo 29 mesiacov tj. 2 roky a 5 mesiacov nevydal opravné uznesenie...*“.

24. Rozsah nedostatkov zákonných náležitostí ústavnej sťažnosti spočívajúcich v nedostatočnom odôvodnení ústavnej sťažnosti v danej časti sťažovateľom namietaných práv spôsobuje nedostatky, ktoré ústavný súd nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania [napr. IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné].

25. Pretože ústavná sťažnosť v tejto časti neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to jednoznačné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti obsahovo korešpondujúce s určitým návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

26. Ústavný súd nad rámec uvedeného podotýka, že ak by aj túto ústavnú sťažnosť vo vzťahu k sťažovateľom namietaným právam podľa čl. 46 ods.1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru neodmietal z dôvodu, že neobsahuje zákonom ustanovené náležitosti, musel by ju v danej časti sťažovateľom namietaných práv odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

27. K dôvodom vedúcim ústavný súd k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa (bod 14) nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu [IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08].

28. Z pohľadu argumentácie sťažovateľa obsiahnutej v ústavnej sťažnosti v kontexte dĺžky napadnutého konania pred okresným súdom ústavný súd nevzhliadol žiadnu okolnosť, ktorá by zakladala možnosť vyslovenia porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda pri meritórnom posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa by ju ústavný súd musel odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

29. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu